



۱

تاریخ شفاهی جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی  
پشتیبانی جنگ

# نات\* سال‌های جنگ\*

خاطرات زنان روستای صدخرو  
در پشتیبانی جنگ

مصاحبه و تحقیق: محمد اصغرزاده

تدوین و نگارش: محمود شم‌آبادی

فهرست

۷	پیش‌گفتار ناشر
۹	مقدمه
۱۷	ریشه‌ها
۳۹	مشیت و خون
۵۳	جنگ و جهاد
۶۱	نان سال‌های جنگ
۹۵	کلوچه‌های تنوری
۱۰۳	شیرین مثل عسل
۱۰۷	رشته روی طناب
۱۱۵	خیاط‌باشی
۱۲۳	میل، قلاب، کاموا
۱۳۵	در انتظار
۱۴۵	لاله‌های پَرِ پَر
۱۵۵	نذر جبهه
۱۶۳	بسته‌ای از صدخرو
۱۷۱	انقلاب ادامه دارد
۱۷۷	زنان پشتیبان جنگ صدخرو
۱۸۷	شهدای روستای صدخرو

## پیشگفتار ناشر

ده‌ها هزار هستهٔ فعالیت فرهنگی، مقارن سال‌های ابتدایی انقلاب اسلامی شکل گرفت که نقشی محوری در پیشبرد اهداف انقلاب داشت. از مساجد و مدارس دینی تا روضه‌ها، هیئت‌ها، انجمن‌های اسلامی و جلسات قرآن. همهٔ اینها عامل اصلی انقلاب بودند در میان مردم و انقلاب از تربیت تودهٔ مردم به وسیلهٔ نهادهای این چنینی به وقوع پیوست. بستر این هسته‌ها و مراکز انقلاب، فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی بود؛ از اشعار و ترانه‌های اعتراضی و انقلابی گرفته تا پوسترها، کارت‌پستال‌ها، دیوارنوشته‌ها، نمایشنامه‌ها، تئاترها، مستندها، عکس‌ها و... همه و همه ابزاری بودند در دست مردم و هنرمندان تا به گسترش و عمق فکری و عینی انقلاب یاری رسانند. همهٔ این تحرکات، نوع متمایزی از هنرِ درباری و نیز روشنفکری را جان بخشید: «فرهنگ و هنر مردمی انقلاب».

بعد از پیروزی انقلاب و شروع دفاع مقدس، به واسطهٔ اوضاع خاص آن دوره، حضور مردمی در عرصه‌های اجتماعی، سیاسی و نظامی نیز پُررنگ شد و چهره‌ای خاص از فضای اجتماعی ایران دههٔ ۶۰ را تصویر کرد. حضور در راهپیمایی‌ها و تظاهرات‌ها و... حالا جای خودش را به حضور در نهضت سوادآموزی برای ریشه‌کن کردن بی‌سوادی، حضور در جهاد سازندگی برای مقابله با ظلم و فقر، حضور در مدارس و سنگرهای تربیتی برای پرورش و تربیت نسل‌ها، کمک‌های پشت جبهه برای اداره و کمک

به دفاع، حضور خردسالان و نوجوانان در گروه‌های سرود و تئاتر مساجد و مدارس برای زنده‌نگه‌داشتن فرهنگ انقلابی و... داده بود. این ظهور و بروزها قسمت مهمی از تاریخ انقلاب اسلامی است که ثبت نشده و نمی‌شود؛ تاریخی که متمایز با تاریخ سیاسی و نخبگانی رایج است؛ تاریخ مردمی و اجتماعی فرهنگ انقلاب.

توجه به این قسمت تاریخ، به شدت مهم، ضروری و فوری است؛ چراکه انقلاب اسلامی برای حیات خود در عرصه‌های مختلف نیاز به فرهنگ موجه انقلاب دارد و فرهنگ انقلاب تنیده است در تاریخ‌اش، ممزوج با زندگی مردم و روایت مردم از آن دوران که خود موجب بازتولید فرهنگ خواهد شد.

انقلاب در علوم انسانی نیاز به قرائت درست خود از این مقوله دارد و علوم انسانی ایرانی قطعاً از تجارب تربیتی، مدیریتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مردم انقلابی در دهه‌های ۵۰ و ۶۰ برخوردار است.

بایکوت و سانسور تاریخ اجتماعی و فرهنگی حرکت‌ها و جنبش‌های اسلامی، به تجربه انقلاب ایران محدود نمی‌شود؛ بلکه متأسفانه فراگیر است و از افغانستان تا مصر را هم دربرمی‌گیرد.

«گنج»، جهاد برای آواربرداری از معادن و منابع انکارشده تاریخ معاصر در فضای ملی و بین‌المللی را تکلیف خود می‌داند و از همه فرهیختگان و دبستانگان انقلاب اسلامی در این مسیر طولانی استمداد می‌طلبد.

واحدتاریخ شفاهی

دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی